

FARSKÝ LIST

25

2013
ročník VIII

08.12.2013 Gréckokatolícka cirkev, Farnosť Povýšenia sv. Kríža, Prešov-Sekčov

ÚVODNÍK

Posledný mesiac v roku prináša viac významných a obľúbených sviatkov. Kto by nepoznal sv. Mikuláša Divotvorcu, Nepoškvrnené počatie Panny Márie, či vianočné sviatky Narodenia Ježiša Krista. Nielen výzdoba obchodných reťazcov, či reklama v médiách plná svetielok a pozlátka. Tento mesiac predsa dáva viac.

Všetky tieto sviatky prinášajú k nám veľké posolstvo a tajomstvá života Boha i človeka. Najprv život plný skutkov lásky a dobra, tak život viery a nádeje, a napokon spása. Boh sa stal človekom, aby nás vykúpil. Nemusíme ho hľadať niekde hore nad oblohou či hviezdami, ale tu medzi nami. Láska k nám ho spravila človekom. Prišiel, aby naplnil náš život. „*Ja som prišiel, aby mali život, a aby ho mali hojnejšie.*“ *Jn 10,10* Nad týmito pravdami máme uvažovať, rozjímať celú filipovku, celý pôst. Avšak nestačí len myslieť. Musíme aj čosi dať, priniesť. Čo máme kresťania robiť?

Si chrámom Ducha Svätého. To znamená, že v tebe prebýva Boh. Preto keď niekde ideš, nesieš na to miesto Božiu prítomnosť. Prinášaš ľuďom Boha a oni ho na tebe vidia. Ježiš vravel: „*Kto vidí mňa, vidí Otca*“. Stalo sa ti niekedy, že si stretol človeka, z ktorého "niečo" žiarilo? Cítil si sa s ním príjemne a keď ste sa rozlúčili, cítil si sa lepšie ako pred stretnutím? Cítil si sa obohatený, obdarovaný alebo šťastnejší? Nemyslíš, že ten človek priniesol Božiu prítomnosť? Načo nám je dobrá Božia prítomnosť?

Predstav si, že veľký, rozkošatený strom môže ochrániť mnoho ľudí pred dažďom alebo pred pálivým slnkom. Chráni ich od tohto zlého vplyvu a poskytuje im sucho, resp. tieň. Taktiež človek, ktorý nesie Božiu prítomnosť poskytuje ľuďom, s ktorými je v kontakte, istý druh ochrany a podpory. Je stromom, pri ktorom sa ostatní môžu ukryť napríklad pred strachom, smútkom, samotou a zároveň získajú ochranu a pomoc v podobe pokoja, radosti, lásky. Keď nesieš Božiu prítomnosť, nesieš so sebou to, čo je charakteristické pre Otca a chrániš druhých od toho, čo Ježiš porazil na kríži. Preto nezabudni, si veľmi vzácny - nesieš Jeho prítomnosť.

Nedajme sa pohltiť vonkajším obalom decembrových dní, ale poďme k jadru, k podstate, aby nám Vianoce priniesli to, čo naozaj všetci potrebujeme. Blizkosť Boha.

o. Rastislav (farár)

SV. LITURGIÁ II/II

Prínosom pre pochopenie Eucharistie je fakt, že aj Pavol a aj synoptici dávajú eucharistické slová do súvislosti s večerou. Nie je celkom vyjasnená otázka, aký druh večere to bol, čo dal rámeček pre ustanovenie Eucharistie. Podľa synoptikov to bola nepochybne veľkonočná večera, ale s tým nemožno uviesť do súladu Jánovo

evanjelium. Táto otázka nemá rozhodujúci význam pre vysvetľovanie. Je isté, že Ježiš ustanovil toto „nové“ v rámci večere. Normálna sviatočná večera sa iba málo líšila od veľkonočnej večere. Po svojej rozlúčkovej večeri Ježiš dal príkaz, ktorým ustanovil Eucharistiu. Apoštoli majú robiť, čo robil On: vzdávajúc vždy konsekrovať chlieb a víno

na sprítomnenie jeho späsonosného diela a jeho samého.

Prvotné kresťanské spoločenstvo slávil teda pamiatku svojho Pána cez večeru aj na základe výslovného Ježišovho príkazu. Večera tvorila celok pozostávajúci z dvoch častí. Prvá časť bola obyčajnou večerou na nasýtenie, druhá časť bola Eucharistiou. S touto formou pamiatkovej slávnosti sa stretávame v kresťanských obciach v Korinte, i v Jeruzaleme.

Aj keď je pohnútkou k prinášaniu obeti bohoúcta (prejav a vzdanie Bohu najvyššej úcty a slávy), je potrebné si však uvedomiť, že účelom liturgie nie je iba premeniť chlieb a víno, ale hlavne premeniť človeka pre Ježiša Krista.

Svätá liturgia však nie je víziou minulosti. Obetu Ježiša Krista na kríži nemôžeme spájať len s minulosťou, akoby sa zdalo v liturgii, ale treba nám ju spájať s eschatologickým významom, pretože odpustenie hriechov cez obetu kríža spája v sebe vzkriesenie každého jedného z nás a tým zároveň príchod Božieho kráľovstva /Mt 6,11, Lk 11,4/. Preto je Kristus ten víťazný Baránok, ktorý sa obetoval za život sveta /Zjv 5,6-12, Zjv 12,11/ a my túto obetu a zmŕtvychvstanie sprítomňujeme v každej božskej liturgii s očakávaním druhého slávneho Kristovho príchodu.

Prvé svedectvo o štruktúre liturgie nám podáva apologet kresťanskej viery sv. **Justín** /2. st./ v jeho spise Apológia: zhromaždenie

Hlavnými bodmi prvotnej liturgie teda boli:

- vchod do chrámu
- príprava oltára
- sväté prijímanie

Všeobecne v prvokresťanských časoch sa liturgia rozdeľovala na dve časti: liturgia slova a liturgia obety a postupom času a vývojom katechumenátu v 3.-4. st. na liturgiu katechumenov, kde sa čítalo Božie slovo a liturgiu veriacich, kde sa konalo premenenie a prijímanie.

V súčasnosti sa rozdeľuje liturgia na 3 časti - proskomídia, liturgia katechumenov, liturgia veriacich - podľa troch períód Kristovho života: od narodenia po krst v Jordáne, od krstu po smrť na kríži, od vzkriesenia po nanebovstúpenie.

veriacich v deň slnka, čítanie SZ a NZ, homília, prosby veriacich, bozk pokoja, prenesenie darov, pripravenie obetného stola, anafora, lámanie chleba, prijímanie. Z toho vidíme jednoduchú štruktúru prvokresťanskej liturgie.

Istý teológ liturgiky píše, že liturgia prvých čias kresťanstva nemala vstupné modlitby kňaza, ani pri obliekaní, ani pri proskomídií žiadne úkony s modlitbami. Keďže nebolo spievanie antifón, tak nebol malý a veľký vchod. Spievanie antifón, striedajúcich sa s ekténiami, vzniklo na základe slávnostných celomestských krížových pochodov z chrámu do chrámu, ktoré viedol v Carihrade ešte sv. Ján Zlatoústý. Carihrad ako hlavné mesto kresťanského cisárstva a účasť cisára na bohoslužbách sa odrazila na obradovej stránke bohoslužby. Pod vplyvom dvornej etikety vstup cisára do chrámu dostáva charakter pompézneho vchodu. Ešte väčšiu slávnosť nadobúda prenesenie chleba a vína na prestol, v ktorom sám cisár vyplňa skromnú funkciu sviečkonosiča. Slávnostná udalosť bohoslužby potrebuje náležitý vzhľad kňazských rúch a tiež náležitej duchovnej prípravy. Tak vznikajú vstupné modlitby a úkon obliekania s modlitbami. Tak isto príprava chleba a vína na liturgiu nadobúda charakter samostatného činu s modlitbami. Prvotná liturgia získava nový vzhľad a stáva známa ako byzantská.

Počas 1. tisícročia (do 11. storočia) bola stále na prvom mieste v liturgikonoch uvádzaná liturgia sv. Bazila Veľkého, pričom až do konca 8. storočia nie sú žiadne svedectvá o existencii liturgie sv. Jána Zlatoústeho. Všetky neskoršie rukopisy uvádzajú začiatok liturgie Jána Zlatoústeho až modlitbou katechumenov. Podľa Tafta, profesora liturgiky v Ríme, Ján Zlatoústý nenapísal nové texty liturgie, ale najskôr opravil nejaký starý text, pravdepodobne antiochijský, ktorý bol pôvodne napísaný v spore proti ariánom.

V tomto texte si budeme všímať historický vývoj božskej liturgie sv. Jána Zlatoústeho. Všímneme si mnohé historické súvislosti, symbolickú štruktúru a vplyv teologických disciplín na samotné formovanie všeobecnej schémy obradu slávenia božskej liturgie. Je veľmi dôležité poznať tieto jednotlivé historické, teologické a pastorálne okolnosti, ak chceme pochopiť oprávnený vývoj revízie jednotlivých častí liturgie pri zachovaní zdravej tradície východného dedičstva katolíckej Cirkvi.

Jednotlivé časti svätej liturgie budeme spoznávať na základe schémy, ktorú preferuje pri svojom výklade tejto problematiky aj profesor Taft. Na základe jeho štúdií môžeme vidieť a pozorovať tieto jednotlivé časti svätej liturgie:

1. **Prípravné modlitby a obliekanie kňaza**
2. **Proskomídia**
3. **Liturgia slova**
4. **Obrady pred anaforou**
5. **Anafora**
6. **Obrady po anafore**

o. Martin (kaplán)

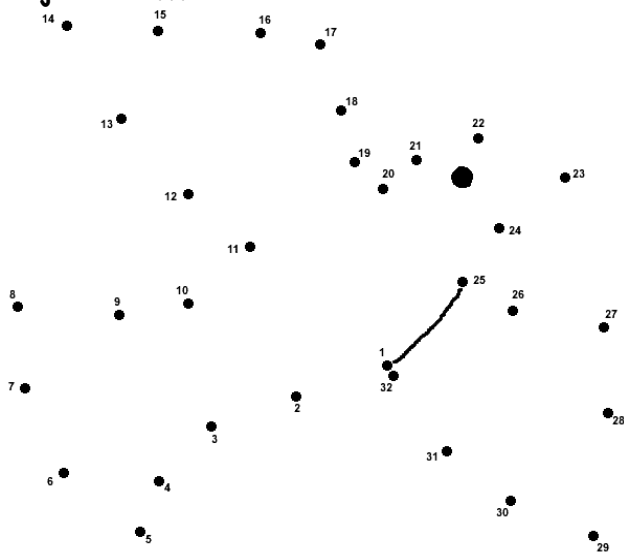
FARSKÉ OZNAMY

- ❖ počas celého nasledujúceho týždňa 16.12. - 21.12.2013 bude prebiehať **predvianočná sv. spoveď v Katedrálnom chráme sv. Jána Krstiteľa. Spovedať sa bude: pondelok až piatok od 06:00 hod. - 10:30 hod, v popoludňajších hodinách od 16:00 hod - 17:30 hod.**
sobota od 08:00 - 10:00 hod. od 17:00 hod. - 19:00 hod.
- ❖ V našom farskom chráme bude **veľká predvianočná spoveď** na budúcu **nedeľu 22. 12. 2013**
 - **15:00 hod.** Sv. zmierenia budú vysluhovať viacerí kňazi našej archieparchie.
- ❖ **Po spoločnej sv. zmierenia bude o 17:00 hod. večerná sv. liturgia.**
- ❖ Milí rodičia, blíži sa čas v ktorom sa Vaše deti, absolventi základných škôl budú rozhodovať o ďalšom štúdiu. Chceme Vás osloviť s ponukou štúdia na našom gréckokatolíckom

Gymnázium bl. Pavla Petra Gojdiča v Prešove. Za svoju povinnosť považuje nielen poskytnutie vzdelania na najvyššej úrovni, ale zároveň aj pokračovanie vo výchove, ktorú ste dali deťom v rodine, založenej na pevných kresťanských zásadách. V prípade potreby je vašim deťom k dispozícii aj cirkevný internát, ktorý je schopný Vaše deti za veľmi priateľných podmienok ubytovať.

- ❖ V čase od 02. - 05.01. 2014, sa v našom Gréckokatolíckom mládežníckom centre v Juskovej Voli už po šiesty krát uskutoční *Zimný detský tábor* pre deti vo veku od 9 do 15 rokov. Bude pripravený zaujímavý program, počas ktorého nahliadnu do pútavých biblických udalostí a budú tiež môcť obdivovať a napodobňovať biblických hrdinov. Nahlásiť sa čím skôr na FÚ. Cena pre členov CVČ je **15 €,-** a pre nečlenov CVČ je cena **20 €**.

Zábavné okienko-nájdi cestu...

Vydáva: Gréckokatolícka cirkev, Farnosť Povýšenia sv. Kríža,
Prešov Sekčov, Ul. Martina Benku 7, 08001 Prešov
Internet: www.grkat-sekčov.sk
e-mail: presov.sekčov@grkatpo.sk
Tel: 051/7725540
Tlač: A-print, s.r.o., Reimanova 9, Prešov

